

Hopp för familjen – evangeliet, hoppet och världen

Timothy Keller

Varför gifter sig folk? I antika kulturer, och än idag i traditionella kulturer, är äktenskapet i grunden ett affärsförslag. Man gifte sig huvudsakligen inte på grund av kärlek. Så fungerar det fortfarande i många delar av världen; Eftersom familjen betyder allt kan jag gifta mig med vem som helst bara för min familjs status och trygghets skull. I vår västerländska kultur är det däremot annorlunda. Man gifter sig av kärlek. Man gifter sig för sitt eget självförverkligande. Man gifter sig med någon som gör att man kan trivas med sig själv, någon som ger en otrolig tillgivenhet och romantisk kärlek. Och någon som man tycker fullkomnar en. Enligt Bibeln är båda synsätten fel, inskränkande och troligen skadliga på många sätt. Bibeln säger att äktenskapets syfte är att återgestalta evangeliet, skriver Timothy Keller.

Efesierbrevet 5:21–33 – Underordna er varandra i vördnad för Kristus.

Ni kvinnor, foga er efter era män som efter Herren. Ty en man är sin hustrus huvud liksom Kristus är kyrkans huvud – han som också är frälsare för denna sin kropp. Och liksom kyrkan underordnar sig Kristus, så skall också kvinnorna i allt underordna sig sina män.

Ni män, älska era hustrur så som Kristus har älskat kyrkan och utlämnat sig själv för den för att helga den genom reningsbadet i vatten och genom dopordet. Ty han ville själv låta kyrkan träda fram till sig i härlighet utan minsta fläck eller skrynkla; helig och felfri skulle den vara. På samma sätt är också mannen skyldig att älska sin hustru som sin egen kropp. Den som älskar sin hustru älskar sig själv, ty ingen har någonsin avskytt sin egen kropp, utan man ger den näring och sköter om den så som Kristus gör med kyrkan – vi är ju delarna som bildar hans kropp. Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall bli ett. Detta

rymmer en stor hemlighet, här låter jag det syfta på Kristus och kyrkan. Men dessutom skall var och en av er älska sin hustru som sig själv, och hustrun skall visa respekt för sin man.

I det här kapitlet riktar sig Gud till israeliterna, som har drivits i landsflykt till Babylon. De gillar inte den stora hedniska staden, de vill inte vara där. Men Gud säger, ”jag vill att ni ska stanna där”, och inte bara det – ”ni ska dessutom sträva efter stadens bästa”. Han säger i Jer 29:5–7: ”Bygg er hus och bo i dem. ... Ta er hustrur och avla söner och döttrar, ta hustrur åt era söner och ge era döttrar åt män, så att de föder söner och döttrar. Bli flera där, inte färre! Gör allt för att den stad jag har deporterat er till skall blomstra, och be till Herren för den. Ty dess välgång är er välgång.”

Att leva familjeliv fullt ut i storstaden är med andra ord något som Gud säger ingår i själva innebörden av att sträva efter stadens välmående. Om ni verkligen vill sträva efter en välmående

stad, så lev ut era liv här, få barn och uppfostra era familjer här.

När jag har talat med människor om detta genom årens lopp, har jag genast upptäckt att vi har ett problem som de förmodligen inte hade på den tiden. Något som vi har idag i vårt samhälle, och **”Att leva familjeliv fullt ut i storstaden är med andra ord något som Gud säger ingår i själva inbörden av att sträva efter stadens välmående.”**

av alla bibelställen (men inte alls det enda) som handlar om äktenskapet.¹ Särskilt ska vi se på de tre främsta saker vi kan lära oss om det kristna äktenskapet: dess förutsättning, dess syfte och dess ställning som näst viktigast.

ÄKTENSKAPETS FÖRUTSÄTTNING

Lägg märke till att jag från texten även citerade vers 21, där det står: ”Underordna er varandra i vördnad för Kristus.” Även om den versen står som en ensam mening i översättningen, så är det faktiskt den sista satsen i en lång mening som Paulus inleder redan i vers 18, och som handlar om att vara uppfylld av Anden. Så här lyder den i sin helhet: ”Låt er uppfyllas av ande och tala till varandra med psalmer och hymner och andlig sång; sjung och spela för Herren av hela ert hjärta, och tacka alltid vår Gud och fader för allt i vår herre Jesu Kristi namn; underordna er varandra i vördnad för Kristus.” (vers 18–21, här i en enda mening).

Paulus beskriver ett liv, ett liv i Anden. Om man är fylld med Anden, talar man till varandra med psalmer och hymner och andlig sång, man sjunger och spelar för Herren av hela sitt hjärta, man tackar alltid Gud Fadern för allting, och slut-

ligen underordnar man sig varandra i vördnad för Kristus.

Poängen är alltså att Paulus inte byter ämne när han kommer till äktenskapet. Det finns inget som markerar det, ingen övergång. Paulus säger inte: ”Det var allt om den Helige Ande. Nu talar vi om äktenskapet.” Nej, det han beskriver om förhållandet mellan man och hustru, är en *under-rubrik* under den större rubriken – Detta är så livet i Anden ser ut. Och om man är fylld av Anden är detta så ens äktenskap ser ut.

Det här är anledningen till varför detta är så viktigt. Att ”uppfyllas av ande” är för Paulus att få in evangeliet ända in i sitt centrala väsen. Istället för bara abstrakta lärosatser blir evangeliet en levande verklighet som påverkar hela tillvaron. Det är det som menas med att vara fylld av Ande.

Om du undrar var jag har fått den definitionen ifrån, så titta i Kolosserbrevet 3. I verserna 16–17 talar Paulus på nytt om det här livet. Han säger:

”Lär och vägled varandra, med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden, och sjung Guds lov i era hjärtan.

Låt allt vad ni gör i ord eller handling ske i Herren Jesu namn och tacka Gud fadern genom honom.” Samma

slags liv, med andra ord. Det är faktiskt så att Paulus i samma kapitel rentav fortsätter och talar om män och hustrur, och om föräldrar och barn. Men Anden nämns inte ens i Kolosserbrevet 3. Istället säger Paulus mitt i brevet: ”Låt Kristi ord bo hos er i hela sin rikedom och med all sin vishet” (vers 16). Guds ords budskap, evangeliet – det ska ni låta bo hos er i hela sin rikedom, ni ska inte bara förstå det eller tro på det eller bejaka det. Att vara fylld av Ande och låta evangeliet skapa en enorm glädje och vördnad i hjärtats mitt är alltså samma sak.

Det som sägs i vers 21 blir då att en av effekterna av evangeliet är att man tjänar varandra. Evangeliet avlägsnar den vanliga självcentrering-

”Att ’uppfyllas av ande’ är för Paulus att få in evangeliet ända in i sitt centrala väsen.”

en i människans hjärta. Till exempel är en av de saker som evangeliet gör med dig är att du förstår att du är mycket *sämre* än du tror. Det är ett av de första budskapen i evangeliet. Evangeliet säger att du aldrig själv kan rensa upp i ditt liv. Det fun-

”Profeterna upprördes av att vissa judar offrade sina barn. De varnade för att det skulle leda till Guds förödande dom över deras samhälle...”

kar inte alls att bli räddad på det sättet. Ingen som helst egen ansträngning hjälper. Det är inget mindre än Guds sons död som kan rädda dig. Så du är sämre än du tror. Det andra som evangeliet säger är att du är mycket mer *älskad* än du tror. Guds son var villig att kasta sig in i den brinnande ugnen för dig. Du är hans skatt. Och därför är evangeliet mer ödmjukande. Om du tror på evangeliet, så är det en *världsbild som samtidigt både förödmjucar dig mer och bekräftar dig mer*. Evangeliet tar bort självcentreringen eftersom det ödmjucar dig, men det tar också bort den dåliga självkänslan eftersom det älskar och bekräftar dig.

Om Guds Ande tar det evangeliet, och det inte bara blir abstrakta lärosatser utan driver det rätt in i mitten av ditt hjärta så att det blir en andlig verklighet, vet du vad det för med sig? Det gör dig till en person som inte behöver en massa tack, inte en massa klappar på huvudet och inte en massa bekräftelse. Du blir så nöjd med vem du är i Kristus att du blir en person som är mycket mer kapabel att ge än att ta emot. Du sätter alltid andra människors behov framför dina egna. Personer som gör så tjänar varandra.

Vad har nu det här med äktenskapet att göra? Det *allt* att göra med äktenskapet! Så här säger Paulus, och nu börjar vi närma oss förutsättningen. Paulus säger att när två människor är fyllda av Anden – när två människor är fyllda med evangeliet, och evangeliet verkligen har förändrat deras sätt att se på sig själva – och de gifter sig, så

kommer det att se ut så här. Och så ger Paulus en fallstudie över vad en man och hustru gör.

Några av er har kanske redan märkt att det är en kontroversiell fallstudie. I vår kultur är det som Paulus säger mycket kontroversiellt. Först av allt säger han att om två människor som är fyllda av Anden gifter sig, så ska hustrun ge mannen ledarskapet i äktenskapet. Och sedan säger han att mannen ska svara med att ta till sig Jesu modell för ledarskap, som är att dö för den andra människan istället för att missbruka eller utnyttja eller ens misshaga henne.

Vad betyder det? Förstår ni vad som händer här? En och annan väntar sig nog att jag ska förklara det men det finns inte utrymme för det. Det verkar säkert som en dålig ursäkt, men jag har annat att ta upp. Men så här mycket kan jag i alla fall säga: när min fru och jag gifte oss 1975, så tittade vi på det där bibelstället, och om ni känner mig eller Kathy så vet ni att varken hennes eller mitt temperament passar särskilt bra in på den där modellen. Ingen av oss gillade eller kände sig bekväm med det som texten kallade oss till. Men vi lydde den. Och under åren när vi gjorde det, och det tog faktiskt flera år, så kom vi i kontakt med saker i våra personligheter som vi inte visste fanns där och inte skulle ha träffat på annars, men som har spelat en otroligt stor roll för vårt växande.

Det är allt jag tänker säga som förklaring. Men jag vill ändå peka

”Evangeliet tar bort självcentreringen eftersom det ödmjucar dig, men det tar också bort den dåliga självkänslan eftersom det älskar och bekräftar dig.”

på två saker i texten när det gäller den här idén att hustrun ska ge mannen ledarskapet i äktenskapet. De påpekas nästan aldrig, men de är väldigt viktiga.

Först och främst, ser ni förutsättningen? *Förutsättningen för att hustrun ska ge mannen ledarskapet är att de båda är fyllda med ande och med*

evangeliet. Det är därför jag har flikat in vers 21 här. Man kan uttrycka det ännu bättre, och se det som att Paulus faktiskt säger så här: ”Kvinnor, våga inte anförtro ert liv åt en man. Våga inte gifta er med en man och ge en man ett sådant förtroende, såvida inte hans manliga ego har blivit permanent omvandlat genom evangeliet om korset. Anförtro er inte åt en man om han inte är fylld med ande. Lita inte på en man om han inte säger till er: ’Jag är villig att offra, jag är villig att dö, jag är villig att ge allt för att du ska ha det bra. Och jag vill höra från dig själv vad jag kan göra för dig.’” Det är faktiskt så pass starkt. Ni vet hur de förut sade hela tiden till barnen på TV: ”Hör ni barn, prova inte detta själva hemma. Vi ska göra det här i studion, men gör det inte hemma hos er.” När Kathy, min fru, talar om det här bibelstället, så brukar hon säga att Paulus säger tvärtom: ”Gör bara detta hemma.” Det är bara två människor fyllda med ande som får ge sig själva åt varandra på det här sättet.

Sedan finns det en annan sak som inte brukar påpekas. Hur ser det här ledarskapet egentligen ut rent konkret? Jag vill att ni ska veta att det varken beskrivs i den här texten, eller någon annanstans i Bibeln. Jag har letat och inte hittat *några* detaljer någonstans. Folk frågar sig ”vad betyder det här?” Betyder det att mannen fattar alla beslut? Nej, det är inte så det står i Bibeln. Betyder det att mannen har hand om pengarna? Nej, så står det inte. Var hittar man detaljerna? Bibeln är en bok som getts till oss för att auktoritativt vägleda oss, oavsett vilket århundrade vi lever i och oavsett kultur. Och därför säger Bibeln att när två andefyllda människor ingår äktenskap – var och en (på grund av vad evangeliet har gjort med dem) ivrigt att *överträffa* den andra i tjänande, var och en med åsikten att ”det du behöver för att utvecklas är viktigare än min egen känslomässiga tillfredsställelse” – då kommer de två människorna nästan att slåss om att glädja den andra. Och de två människorna måste själva komma överens om vad det innebär. Bibeln säger inte att det måste vara på det ena eller andra sättet.

Och förresten, kvinnor, om ni har en man som säger att ”det var så här min mamma och pappa gjorde i sin relation, och så ska det vara för oss också” – då är det inte en man som har fått sitt ego omvandlat av korset. Vet ni varför? När nu Bibeln inte ger några detaljer, och man säger ”det måste vara så som det fungerade i min familj”, då lyfter man ju upp *sin* egen familjs mönster till Skriftens nivå. Det är inte att hedra Bibelns auktoritet. Din egen åsikt är förhandlingsbar! Skriften är inte det. Skriften säger att detta är principen för ledarskap, men man måste själv komma fram till hur det ska tillämpas. Det vill säga, ni kommer fram till tillämpningen tillsammans. Och hur kommer ni fram till den? Genom att båda försöker överträffa den andra i att tjäna och behaga. Det kristna äktenskapets förutsättning är att vara fylld av Anden och evangeliets verklighet mitt i sitt hjärta.

ÄKTENSKAPETS SYFTE

Nu ska vi fortsätta med frågan om vad som är syftet med äktenskapet. Ett annat sätt att uttrycka det är att fråga sig: Varför gifter sig folk? I antika kulturer, och än idag i traditionella kulturer, är äktenskapet i grunden ett affärsförslag. Man gifte sig huvudsakligen inte på grund av kärlek, och inte för att få romantik och känslomässig fulländning. Man gifte sig på ett sådant sätt att det underlättade familjens ställning och trygghet i tillvaron. Det är fortfarande så det funkar i många delar av världen, därför att familjen betyder allt – jag kan gifta mig med vem som helst bara för min familjs status och trygghets skull.

I vår västerländska kultur är det däremot väldigt, väldigt annorlunda. Man gifter sig av kärlek. Man gifter sig för sitt eget självförverkligande. Man gifter sig med någon som gör att man kan trivas med sig själv, någon som kommer att ge otrolig tillgivenhet och romantisk kärlek, och någon som man tycker fullkomnar en helt.

Bibeln säger att båda de här synsätten är fel, inskränkande och troligtvis skadliga på många sätt. *Bibeln säger att äktenskapets syfte är att*

återgestalta evangeliet. Så här står det: ”Ni män, älska era hustrur så som Kristus har älskat kyrkan och utlämnat sig själv för den för att helga den genom reningsbadet i vatten och genom dopordet. Ty han ville själv låta kyrkan träda fram till sig i härlighet utan minsta fläck eller skrynkla; helig och felfri skulle den vara.”

Vad är det Paulus talar om? Fundera på evangeliet. Vi sjunger ibland en psalm som bygger på det:

*Sin enda grund har kyrkan
i Kristus, Frälsaren.
Hon är hans egen byggnad,
den nya skapelsen.
I världen som han löste
från mörkret med sitt blod
blev hon den brud han krönte
med evangelii ord.²*

Det är evangeliet. Jesus ser ner från himlen och ser att vi bara är skuggor av oss själva, av vad vi borde vara. Han ser oss förstörda av syndafallet, och han ser alla våra brister och vår självcentrering. Men han älskar oss ändå. Han kommer och ger sig själv till oss, och han dör på korset och tar straffet för våra synder. Och när vi tar till oss honom kommer han in i våra liv.

Men vad gör Jesus? Ger han bara förlåtelse och inget mer? Nej då. Det står här, och det står i Romarbrevet 8:30: ”... dem han har kallat har han också gjort rättfärdiga, och dem han har gjort rättfärdiga, dem har han också skänkt sin härlighet.” Jesus är inte på något sätt nöjd med att bara förlåta dig. Om du älskar någon, så vill du inte se att den personen är bristfull, nedbruten, gör dumma saker hela tiden, skadar sig själv och skadar andra runt omkring. Du vill göra henne bättre.

Jesus kommer in i våra liv, och han gör det som teologerna kallar *helgelse* – gradvis fulländning, som mer och mer får oss att dö bort från synden och leva i rättfärdighet (som det uttrycks i katekesen). *Jesus kommer in i ditt liv, och han har en vision för din framtida härlighet och skön-*

het. Han säger: ”Jag vet vad du skulle kunna vara. Jag var där när du skapades. Du är bara en skugga av vad du borde vara. Du kommer att bli något helt otroligt. Och genom mitt blod och genom mitt offer och genom mitt tjänande, så ska jag ta dig dit.” Var och en som är kristen vet att när Jesus kommer in i ditt liv, genom ordet och Anden och genom livets alla omständigheter, så driver han dig hela tiden mot att förändras. Han gör så att du ångrar dig och förändras och lämnar allt det där andra bakom dig och går framåt och blir mer och mer lik honom.

Vad har nu det här med äktenskapet att göra? Jo, detta är modellen. De flesta av er känner jag inte, men eftersom ni är en del av kulturen kan jag ändå säga detta med viss säkerhet. Om du letar efter någon att gifta dig med, så letar du förmodligen efter en färdig produkt. Du letar nog efter någon som redan är (om jag uttrycker det mer ytligt) vacker och samlad och fulländad och kanske har en del pengar också. Allt det letar du efter.

Det är inte att återgestalta evangeliet – det är bara den moderna västerländska uppfattningen att äktenskapets syfte är självförverkligande. Att bli förälskad med en vision mot att återgestalta evangeliet, det innebär att man tittar djupare. Det handlar om att en människa fylld av Anden hittar en annan människa av det andra könet som också är fylld av Anden, och man börjar dras till vad Gud gör i den människans liv, den person som Gud håller på att göra människan till. Att bli förälskad i någon med den här kristna uppfattningen om äktenskap är att föreställa sig dig själv på den sista dagen, domens dag, då Gud förintar all död och all ondska och allt lidande, och det blir nya himlar och en ny jord, och allt som var fel med dig själv och allt det förvridna och förvrängda hos dig faller av, och du blommar upp till den du ska-

”Att bli förälskad med en vision mot att återgestalta evangeliet, det innebär att man tittar djupare.”

pades för att bli, och du blir allt det du var tänkt att vara. Att bli förälskad i någon är att föreställa sig att du är där på den dagen, och tittar på den människan och säger: ”Jag visste hela tiden att du kunde bli sådan. Jag såg det på dig. Och genom äktenskapet har jag varit en del av vad Gud gör i dig.”

Att bli förälskad i någon är att se vad Gud gör i den människan och bli engagerad i den människans framtida jag.

Och vad är då äktenskap? Det betyder att jag ska göra vad Jesus gjorde för mig. Jag ska ge mitt **”Att bli förälskad i någon är att se vad Gud gör i den människan och bli engagerad i den människans framtida jag.”**

liv. Jag ska utge mig själv. Jag ska åta mig att tjäna den här andra människan som ett offer. Jag ska sätta den människans välgång och lycka framför mina egna personliga behov, precis som Jesus gjorde. Och därmed ska jag bli ett redskap för vad Gud gör i den människans liv. Det är äktenskapets syfte.

Nu vet ni ju hur radikalt det här går emot vår kultur. Sociologer pratar ofta om något som kallas ”commodification”, på svenska ”produktifiering”. Här är en definition från sociologernas ordlista: ”’Produktifiering’ är en process där sociala relationer reduceras till relationer av ekonomiskt utbyte.” En ”utbytesrelation” är vad vi skulle kalla en ”konsumentrelation”.

Om du har en konsumentrelation med din mataffär, så säger du ”Hej” till personerna som brukar sitta i kassan; du är bekant med stället. Men relationen bygger egentligen bara på att de ger dig bra produkter till ett bra pris. Och om du hittar en annan mataffär, lite närmare, med bättre produkter till bättre priser, så är det ajöss med den gamla mataffären och du väljer den nya. Varför det? För att relationen inte är lika viktig som att dina personliga behov blir tillgodosedda. Dina behov är viktigare än relationen. Om inte behoven tillgodoses lika bra längre, så byter du rela-

tion. Det är en konsumentrelation. Det är en utbytesrelation.

Sedan finns det vad som kallas ”förbundsrelationer”, och här säger sociologerna att traditionella relationer mellan man och hustru, mellan olika familjemedlemmar, är förbundsrelationer. En förbundsrelation är en relation där själva förbindelsen är viktigare än de personliga behoven.

Det som sociologerna säger är att modellen med marknadsrelationer, konsumentrelationer, faktiskt har brett ut sig i den moderna västerländska kulturen så att våra sociala relationer nu i själva verket är konsumentrelationer. Det innebär att man ingår äktenskap på det här sättet: ”Jag kommer att vara den äkta hälft jag bör vara, så länge som du är den äkta hälft du bör vara. Jag ska tillgodose dina behov så länge du tillgodoser mina, och om du slutar tillgodose mina behov, så ska jag inte tillgodose dina.”

Språket i en förbundsrelation är där- emot: ”Jag ska tillgodose dina behov även om du inte tillgodoser mina.” Det är det en förbundsrelation handlar om – jag ska vara den äkta hälft jag bör vara, även om du inte blir den äkta hälft du borde vara. Det är inte romantiskt – det är ett förbund. Det är att åta sig något.

En del kanske säger att ”det låter inte särskilt tillfredsställande”. Får jag då påpeka en sak? Det finns inget mer tillfredsställande än två människor som har en relation där var och en av dem inte söker personlig tillfredsställelse utan istället välgång för den andra. Det finns inget mer tillfredsställande än att vara i en relation där man inte sätter sin egen tillfredsställelse först. Inget alls.

”Det finns inget mer tillfredsställande än två människor som har en relation där var och en av dem inte söker personlig tillfredsställelse utan istället välgång för den andra.”

Stanley Hauerwas, socialetiker på Duke University, säger att den kristna synen varken är den traditionella synen att äktenskapet bara är ett ekonomiskt avtal, eller den moderna synen att man måste hitta Den Rätta och att livet sedan kommer att ordna upp sig helt och hållet. Han har skrivit det här lysande stycket i en av sina böcker, en klassisk essä, där han säger:

Lika destruktivt [för äktenskapet] är självförverkligandets etik ... [som förutsätter] att äktenskapet och familjen i första hand är institutioner för personlig fulländning ... Man antar att det finns någon som är den rätta att gifta sig med, och att vi kommer att hitta rätt person om vi letar tillräckligt noga. Med den synen ... missar man det faktum att vi alltid gifter oss med fel person. Vi vet aldrig vem vi gifter oss med, vi bara tror att vi vet det. Och även om vi först gifter oss med rätt person, så tar det bara ett litet tag innan han eller hon har förändrats. För äktenskapet, så som det är, innebär att vi inte är samma person efter att vi har ingått det. Den främsta [utmaningen med äktenskapet] är att lära sig älska och bry sig om den där främlingen som man råkar vara gift med.³

Det är en överdrift, men inte så stor. Och alltså är äktenskapets syfte att återgestalta evangeliet. Det är inte romantisk fulländning, att mina behov måste tillgodoses. Det är inte en affärsuppgörelse, att jag ska få en bättre ställning i livet. Om du gifter dig av något av de skälen, och det gör folk hela tiden, så är det bäddat för bekymmer. Istället är äktenskapets syfte att upprepa i någon annans liv vad Jesus Kristus har gjort och fortfarande gör i ditt eget liv.

Nu säger säkert någon, inte utan anledning: ”Okej, om *båda* gör så, om *båda* försöker överträffa den andra med att tjäna, så visst. Men det låter som att en förbundsrelation är som gjord för att den ena ska utnyttja den andra.” Det för oss in på vår tredje punkt.

ÄKTENSKAPET SOM NÄST VIKTIGAST

Något av det mest radikala med den kristna läran om äktenskap är att den säger att äktenskapet inte är det största i världen. Det är näst viktigast – inte allra viktigast. Paulus säger i vers 32: ”Detta rymmer en stor hemlighet, här låter jag det syfta på Kristus och kyrkan.” Han säger: ”Ni vet allt det som jag just har talat om (man och hustru och så vidare)? I grunden pekar allt det på något annat.”

Jag ska tala om varför det här har betydelse. Om äktenskapet är grundläggande, om det är det viktigaste i tillvaron, så blir det en katastrof. I många traditionella kulturer, även idag, är familjen så grundläggande att det finns en förfärlig företeelse som kallas hedersmord. Ni vet väl vad ett hedersmord är? När en ung kvinna eller en ung man har sex utanför äktenskapet och vanärrar familjen, så är det någon släkting som

”Vi tänker ’om jag bara kunde hitta den rätta’, på grund av självförverkligandets etik, att äktenskapet bara handlar om att göra mig som individ lycklig.”

mördar henne eller honom. Varför det? För att familjens heder och sammanhållning betyder allt. Den är grundläggande, och se vad det leder till. Då säger ni: ”Sådana är inte vi. Vi är moderna människor i väst. Vi gör inte så.” Jodå, det gör vi. Vi gör också äktenskapet till något grundläggande. Vi tänker ”om jag bara kunde hitta den rätta”, på grund av självförverkligandets etik, att äktenskapet bara handlar om att göra mig som individ lycklig.

Ernest Becker var ateist och sekulär tänkare (en sorts psykoterapeut) i mitten av 1900-talet. Han vann Pulitzerpriset för sin bok *The Denial of Death* (Förnekandet av döden). Han trodde inte på Gud och de flesta av hans vänner trodde inte på Gud, men han insåg att de ändå behövde någon känsla av överliggande kraft. De behövde fortfarande en känsla av att ha riktig mening i

livet. Uppfattningen att livet är slumpmässigt och ett rent sammanträffande var mycket svår att leva med. Becker insåg att människor i ett mer sekulärt samhälle gärna sätter sitt hopp till romanser och äktenskap, på ett sätt som de förut bara gjorde till Gud och religionen.

Becker skriver så här i ett fascinerande stycke:

Han behövde fortfarande känna sig hjältemodig, veta att hans liv hade betydelse för det som hände ... Hur skulle han kunna göra det om han inte hade Gud? Ett av de första sätten han kom på ... var "den romantiska lösningen": ... Kärlekspartnern blir det gudomliga idealet där man förverkligar sitt liv. Alla andliga och moraliska behov [som förut var inriktade på Gud] blir inriktade på en individ ... Men att den romantiska kärleken inte fungerar som lösning på den moderna människans problem är i hög grad en del av hennes frustration ... Inga mänskliga relationer kan bära gudomlighetens börda.⁴

Om Gud inte är det viktigaste i ditt liv, och det du mest behöver är någon förträfflig och vacker människa som kan älska dig, och den människans kärlek är det viktigaste i ditt liv, så kommer du att krossa den människan under ditt hjärtas förväntningar. Ingen kan leva upp till något sådant. Det är det Ernest Becker säger. Han fortsätter:

Ingen mänsklig partner kan ge den förvisningen ... Hur mycket vi än idealiserar och idoliserar [partnern] så återspeglar han [eller hon] ofrånkomligen det jordiska förfallet och ofullkomligheten ... Vad är det trots allt vi vill ha när vi upphöjer partnern till Guds position? Vi vill ha försoning – ingenting mindre. Vi vill bli av med våra brister och vår känsla av obetydlighet. Vi vill vara berättigade, känna att vi inte har blivit till förgäves ... Det är självklart att en mänsklig partner inte kan åstadkomma det.⁵

Men vi eftersträvar det, och om det är grundläggande blir det förödande. Minns ni den där

låten av The Righteous Brothers: "Without you baby, what good am I"? Det finns miljontals sådana låtar – "If it wasn't for you and your love, there is really nothing ...". Och vi tror verkligen på det. Om du blir vansinnigt förälskad i någon, så kanske du ändå tror på Gud, men det blir något abstrakt. Den andra personens kärlek är det som gör dig nöjd med dig själv. Och det är en fullständig katastrof som ingen har en chans att råda bot på. Ingen människa kan bli din frälsare. Du kommer bara att bli besviken.

Bibeln säger att du måste förstå att äktenskap – till och med bra äktenskap, till och med det bästa av äktenskap – pekar mot något bortom sig självt, något som även det bästa av äktenskap måste vara underordnat, och som även det bästa av äktenskap bara är en försmak av. Vad är det? Det är den äktenskapliga kärleken från Jesus Kristus.

Låt mig sammanfatta för er. Jesus Kristus kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot honom (Joh 1:11). Och i Getsemane trädgård hade han med sig några av sina lärjungar, som han snart skulle dö för, och han sade: "Jag ber er bara att göra en enda sak. Håll er vakna. Det här är min svåraste stund – håll er bara vakna" (Matt 26:38, omformulerat). Och de somnade. Han såg alltså in i våra hjärtan – vi, hans brud, folket han kom att älska och rädda och omhulda – och han såg självcentrering och aningslöshet. Och ändå dog han för oss. Just det folk han dog för och älskade, korsfäste honom.

Jag vet inte hur illa ställt ditt äktenskap är – ibland kanske det känns som din man eller fru korsfäster dig – men i fallet med Jesus så var det

"Om Gud inte är det viktigaste i ditt liv, och det du mest behöver är någon förträfflig och vacker människa som kan älska dig ... kommer du att krossa den människan under ditt hjärtas förväntningar."

faktiskt det som hände. Men vad gjorde han? I historiens största akt av äktenskaplig kärlek, så stannade han kvar! Han såg på dig och han stannade kvar.

Det är därför som du, om du har tagit till dig detta i ditt hjärta, kan göra samma sak. När din äkta hälft inte är vad en äkta hälft borde vara, så

”I historiens största akt av äktenskaplig kärlek, så stannade han kvar! Han såg på dig och han stannade kvar.”

kan du säga: ”Du är inte den äkta hälft du borde vara, men jag ska bli den äkta hälft jag borde vara. Jag ska förlåta dig. Vet du varför? Jag kan göra det eftersom jag svek min allra viktigaste äkta hälft, Jesus Kristus, och ändå älskade han mig och förlät mig. Och eftersom hans kärlek är viktigare än din kärlek, så kan jag nu älska dig på riktigt. Om din kärlek var det viktigaste i mitt liv och du svek mig på det sätt du gör just nu, så skulle jag antingen klösa ögonen ur dig eller sticka. Men eftersom han har degraderat dig, eftersom han har gjort mitt äktenskap *näst viktigast*, så kan jag verkligen älska dig på riktigt. Jag kan förlåta dig, eftersom Jesus förlät mig.”

Menar jag nu att man bara ska stå kvar och låta den andra komma undan med vad som helst? Nej! Varför inte? Jo, därför att det inte är kärleksfullt att göra så. Är det någonsin kärleksfullt att låta någon synda mot dig? Är det det bästa för den personen? Nej! Jesus låter dig inte försvinna. Han helgar dig. Han låter dig inte gå förrän du har blivit den person du borde vara. Och därför sätter ni upp gränser i ett äktenskap, och ni talar sanning, och ni har konfrontationer – allt sådant. Men nu kan ni *göra det* på grund av Jesu Kristi äktenskapliga kärlek. När den är det grundläggande i ert liv, men bara då, då kan du tala sanningens ord i kärlek. Då kan du ha en förbundsrelation. Då kan du vara trogen mot någon som inte är god mot dig, och samtidigt inte bli missbrukad och utnyttjad. Du sätter gränserna. Du älskar fort-

farande. Du förlåter fortfarande. Du gör för den personen vad Jesus gjorde för dig.

En del av er är alltför olyckliga över att inte vara gifta, kanske för att ni tänker: ”Om jag bara var gift så skulle jag vara lycklig.” Jag är själv oerhört lyckligt gift, men jag kan ändå säga att det är inte tillräckligt. Att vara lyckligt gift hjälper dig inte att möta saker och ting på det sätt du tror. Det är inte tillräckligt. Det fyller inte den djupaste delen av ditt hjärta. Det hjälper dig inte att möta döden. Det hjälper egentligen inte alls i slutändan, hur stort det än är. Den äkta make vars kärlek verkligen kan fylla ditt hjärta och ge dig vad du verkligen vill ha, väntar på dig om du tror på honom.

En del av er är alltför rädda för att gifta er. Ni är rädda för att bli svikna. Men det är bara om Jesus inte är central i ditt liv som äktenskap kan vara dödligt, och om han är central, så ge det en chans.

En del av er har olyckliga äktenskap, och ni kanske tänker: ”Om bara min man eller fru var allt som han eller hon borde vara, så skulle allt vara bra.” Nej, så fungerar det inte alls. Den Äkta hälft du behöver finns där. Och om han är central i ditt liv, så kan du hantera ett olyckligt äktenskap mycket bättre än du kan just nu.

Låt mig slutligen säga att en av anledningarna till att jag tror att folk flyttar ut ur städerna när de börjar få barn är det romantiska idealet. De säger att livet i storstan var väl kul ett tag, men man vill ju inte ha familj där och låta barnen växa upp där. Vet ni varför? Jag tror att många människor fortfarande har någon sorts designerideal för vad äktenskap och romans och familj ska handla om – vi ska ha ett designäktenskap, ett perfekt äktenskap. Vi ska ha perfekta barn. Vi ska ha ett perfekt hem. Allt ska bli perfekt. Och storstaden är bara *rörig*.

Men så fort du förstår evangeliet, så inser du att du själv är en enda röra, och att du har gift dig med en röra, och att du nu håller på att få små röror. Det som äktenskapet handlar om är att hela och reparera. Äktenskap handlar om rehabiliter-

ing – det är själva meningen i hela texten – med resurserna från Jesus Kristus.

Och när du inser det, så verkar det inte så tokigt att vara i en stad, för livet i staden bygger på rehabilitering - att få till bättre skolor, socialtjänst för de fattiga, och att hela och försona och arbeta med staden på samma sätt som man helar och försonar och arbetar med sin familj. När man väl förstår evangeliets syn på äktenskap, då verkar det inte så tokigt att uppfostra sin familj i stan.

Han köpte dig med sitt eget blod, och han dog för att du skulle få leva. Du är hans brud. Ta nu emot hans äktenskapliga kärlek.

Låt oss be.

Tack, Fader, för att du ger oss det vi behöver för att hantera detta stora som kallas äktenskapet. Vi behöver evangeliet för att vara ogifta på ett bra sätt, vi behöver evangeliet för att vara gifta på ett bra sätt, vi behöver evangeliet för att inte göra våra bra äktenskap till avgudar, vi behöver evangeliet för att inte göra våra problemfyllda äktenskap till något som vi inte alls längre orkar med. Vi behöver evangeliet för att hantera att vara gifta eller att vara ogifta. Och om vi gör det, om vi lär känna Jesu Kristi äktenskapliga kärlek, och genom sin Helige Ande är han den som gör evangeliet verkligt i våra hjärtan, då kan vi hantera allt detta. Vi kan må bra, och vi kan alla tillsammans vara medlemmar i Guds familj. Tack. Tack, herre Jesus Kristus, för att du gav dig själv åt oss. Ge oss allt detta. Vi ber om det i Jesu namn. Amen.

Timothy Keller är pastor i församlingen Redeemer Presbyterian Church i New York och skrev 2011 boken *The Meaning of Marriage* (Meningen med äktenskapet) tillsammans med sin fru Kathy.

Upphovsrätt © 2010 Timothy Keller, Redeemer Presbyterian Church. Denna återgivning bygger på en ljudinspelning och har redigerats något. Originallet ingick i förnyelsekampanjen Renew Campaign hösten 2009, och finns på <http://renew.redeemer.com>

Svensk översättning: Carl-Henrik Hammarlund.

Noter

1. För en mer detaljerad genomgång av detta bibelställe och detta ämne, se även Timothy Keller, *Marriage*. 1991. Redeemer Sermon Store: <http://sermons.redeemer.com/store/index.cfm?product=18279>.
2. "The Church's One Foundation." Text av Samuel J. Stone. *Lyra Fidelium; Twelve Hymns of the Twelve Articles of the Apostle's Creed*. London: Messrs. Parker and Co. 1866. (Psalm 57 i den svenska psalmboken, översättning Olov Hartman.)
3. Stanley Hauerwas, *A Community of Character: Toward a Constructive Christian Social Ethic*. Notre Dame, Ind.: University of Notre Dame Press 1981, s 172. (Egen översättning).
4. Ernest Becker, *The Denial of Death*. New York: The Free Press 1997, s 160, 163, 166. (Egen översättning).
5. *Ibid*, s 166–167.

SEA Papers är Svenska Evangeliska Alliansens (SEA) månatliga artikelserie inom evangelikal teologi och etik. SEA är ett nätverk av kristna tvärs över samfundsgränserna. Vår vision är:

- att bygga ett nationellt nätverk av evangelikala kristna i Sverige, som tillsammans och i sina olika sammanhang utvecklar och bidrar med evangelikal teologi och tillämpar den i församlingsarbetet, i den teologiska debatten och i samhällsdebatten
- att vara en konstruktiv kraft som i öppenhet, dialog och debatt driver ett evangelikalt perspektiv
- att förmedla impulser från och kontakter med den växande världsvida evangelikala gemenskapen

SEA:s teologiska bas utgörs av Lausannedeklarationen.